

International Ret.

Prof. Dr. Georg Cohn: Ueber international gleiches Recht. Vortrag gehalten in der Juristischen Gesellschaft in Wien am 18. März 1879. Wien 1879.

Baco of Verulam skrev: »Der ligger i Naturen en Retfærdighedskilde, hvorfra alle Love have deres Udspring; men ligesom Floden tager Farve af den Jord, over hvilken den baner sig sin Vej, saaledes ere Lovene ogsaa forskjellige, alt efter det Land, hvor de gjælde.« Med en lille Kritik af dette ret smukke Billede aabner den heidelbergiske Professor sit Foredrag.

Baco synes ikke tilstrækkeligt at have erkjendt Rettens organiske Udvikling: i det samme Land, hos den samme Nation forandre Lovene deres Farve, alt eftersom Nationen skrider frem i Alder og Udvikling. Det er nærmest det opnaaede Kulturtrin, der betinger Lovens Farve. Hvor det samme Kulturtrin er blevet naaet, dér finde vi ogsaa en overraskende Overensstemmelse i Retssystemet. Den grelle Kontrast mellem den moderne Lovgivning hos de civiliserede Nationer og de barbariske Retssædvaner hos de uciviliserede, — denne Kontrast svinder ind, naar vi i Nationernes Kulturudvikling gaa tilbage til den Tid, da de først traadte frem i Historiens Lys. — Men Bacos Lignelse er ikke blot unøjagtig med Hensyn til sin Anvendelse; ogsaa imod dens Forudsætning kan der gjøres Indvendinger: Ikke blot Jordens Farve bestemmer Flodens Farve; andre Momenter have Indflydelse herpaa, deriblandt de Bifoder, der strømme til. Paa samme Maade med Lovene! Lovens Farve bestemmes ikke blot af territoriale eller nationale Ejen-

dommeligheder; den bestemmes ogsaa af de Bidrag, der modtages fra andre Landes Love. Hvor meget modtog Rom ikke fra Hellas! (Jfr. Jhering!). I Middelalderen paavirkede det ene Land det andet Lands Lovgivning. I den nyere Tid ere saadanne Paavirkninger blevne endnu mere fremtrædende. Code Napoleon har gjort varigere Erobringere end den napoleonske Ørn; og Jurysystemet og de konstitutionelle Forfatninger! I Nutiden finder man det saa naturligt, at det ene Land modtager Lovgivningsbidrag af de andre, at et nyt Lovforslag neppe kan forelægges, uden at man ledsager det med Oplysninger om de tilsvarende Bestemmelser i andre Lande. — Det fælles Kulturtrin og de Lovbidrag, der ideligt modtages fra Naboerne, har i Evropa skabt et Antal af Retsinstituter og Retsætninger, som, om de end ikke ere fuldstændigt ens i de forskellige Lande, dog ere nært beslægtede og konstituere en almindelig europæisk Ret. At sigte disse Retsinstituter, at sondre det der sammenknytter os fra det der skiller os, er en Del af den komparative Jurisprudens's Opgave. Men paa Sammenligningen følger noget Mere: man vil ikke blot theoretisk systematisere og videnskabeligt paavise hvad der hænger sammen i de forskellige Landes Lovgivning, — man vil ogsaa praktisk codificere eller anviser Vejen til at skaffe de forskellige Lande en ensartet Lovgivning; eller, som Prof. Cohn udtrykker det: »der Rechtsvergleichung folgt der Gedanke der Rechtsausgleichung». Ganske vist drømme kun Idealister om at skabe en fælles Lovbog for alle civiliserede Nationer, en fuldstændig Verdenscodex; men selv om Tanken herom overlades til dem, der drømme om en Verdensstat og et Verdenssprog, saa arbejde dog kyndige Jurister, praktiske Statsmænd og selve de europæiske Regeringer for ad den folkeretlige Overenskomsts Vej at fjerne uberettigede Modsætninger i Lovgivningen. Store definitive Resultater haves vel endnu ikke; men der foreligger en Række af betydelige Forarbejder til Gjennemførelsen af en international ens Privatret. Om Retsassimilations- Bestræbelserne eller i alt Fald om endel af dem er det, at Professor Cohns særdeles interessante Foredrag handler.

Retsassimilations-Tanken træder os tidligst og stærkest i

Møde paa Handelsrettens Omraade; Handelsretten har jo den mindst nationale Farve, har tværtimod en udpræget international eller maaske endog anational Karakter. Prof. Cohn taler da ogsaa fortrinsvis om Bestræbelserne paa dette Omraade. Han omtaler Leone Levis Forslag af 1850, giver udførlige Oplysninger om Bestræbelserne for at ordne Jernbanefragtretten ensartet (Christ og de Seigneux), Havarivæsenet m. m. Bestræbelserne for at tilvejebringe en ensartet Vexelret (den skandinaviske Vexelkommission) behandles derimod kun flygtigt, og andre Bestræbelser paa det handelsretlige Omraade nævnes kun ganske i Forbigaaende. Ogsaa Forsøgene paa at tilvejebringe en ensartet international Privatret blive ved denne Lejlighed kun flygtigt berørte. Men selv en ganske flygtig Berøring heraf kan ikke andet end henlede Tanken paa det lærde Samfund, der har vist Assimilations-Bestræbelserne i Almindelighed og Forsøgene paa at bane Vejen for en ensartet Privatret i Særdeleshed en saa levende Interesse: «Institutet for international Ret.»

Man maa beklage den foreliggende Bogs Kortfattedhed og at den egentlig kun giver noget udførligere Oplysninger om Groshavari- og Jernbanefragtrets spørgsmaalet. Men man maa indrømme, at det, den giver er interessant, og vi kunne haabe, at den lille Bog vil bidrage til yderligere at styrke Interessen for Forsøgene paa at bringe større Ensartethed tilveje i den europæiske Lovgivning.
